Introductie
Contant geld vervult belangrijke maatschappelijke functies en publieke belangen. In de afgelopen jaren is dat ook door belanghebbende partijen, waaronder Brink's, onderkend en vastgelegd in het Convenant contant geld (Kamerstukken II 2021/22, 27863, nr. 100). Brink's en DNB hebben aanvullend daarop een "Living Will" ondertekend. Ook zijn de belanghebbenden betrokken geweest in het onderzoek naar de toekomstige inrichting van de chartale keten (TICKET). Uit dit onderzoek naar de toekomst van de chartale keten kwam naar voren dat de vrijwillige afspraken, zoals vastgelegd in het Convenant, op langere termijn niet houdbaar zijn. Om continuïteit te borgen is het nodig om de afgesproken verplichtingen een wettelijke basis te geven.

Het Ministerie van Financiën heeft de voorgenomen **Wet chartaal betalingsverkeer** aangeboden ter internetconsultatie.

Deze nota bevat de response van Brink's op deze internetconsultatie.

Algemene positie Brink's t.a.v. voorgestelde wetgeving
De Wet chartaal betalingsverkeer heeft tot doel om contant geld bruikbaar, bereikbaar, beschikbaar en betaalbaar te houden. Brink's onderschrijft dit uitgangspunt en tevens het belang van het vastleggen van eerder gemaakte afspraken in wetgeving. Brink's staat, als een van de ondertekenaars, nog altijd achter de afspraken zoals die zijn vastgelegd in het Convenant alsook in de Living Will.

Met betrekking tot de inhoudelijkheid van het Wetsvoorstel alsook het bijbehorende Memorie van Toelichting wenst Brink's de volgende punten uit te lichten en onder de aandacht te brengen.

1. **Positieve punten**

In aanvulling op de algemene positieve grondhouding van Brink's ten aanzien van deze wetgeving, onderschrijft Brink's specifiek de volgende punten uit de voorgestelde wettekst en het Memorie van Toelichting:

a. Het belang van contant geld als publieke functie in de maatschappij
b. Het belang van brede acceptatie van contant geld
c. Er moet een basisniveau aan chartale dienstverlening zijn en die dienstverlening moet voor gebruikers betaalbaar en voor aanbieders efficiënt zijn. De risico's voor de continuïteit van de dienstverlening door geldtransportondernemingen moeten worden gemitigeerd.
d. De uitgangspunten van de beoogde Cash infrastructuur: bruikbaar, beschikbaar, bereikbaar en betaalbaar.
e. Het uitgangspunt dat het de banken vrij staat om (een deel van) de chartale basisinfrastructuur in eigen beheer te exploiteren, of deze bij een andere partij onder te brengen. Zolang maar aan de gestelde eisen wordt voldaan.
f. Het uitgangspunt dat rekeninghouders de chartale basisinfrastructuur moeten kunnen gebruiken en de daaruit voortvloeiende vastlegging dat rekeninghouders toegang hebben tot de chartale basisinfrastructuur.
g. Het uitgangspunt dat de chartale basisinfrastructuur open moet staan voor andere banken (tegen redelijke voorwaarden en tarieven), eventueel via een derde partij.
h. De viertal verplichtingen zoals die zijn opgenomen voor geldtransportondernemingen (>30% marktaandeel). Brink's herkent de verplichting grotendeels als momenteel ook al vastgelegd in de Living Will zoals die is getekend met DNB.
i. Het benoemen van de chartale infrastructuur en de bijbehorende chartale diensten als Diensten van Algemeen Economisch Belang (DAEB).
j. Het uitgangspunt om het wetsvoorstel "techniek-neutraal" te maken waarbij de onderliggende diensten nader op besluitniveau kunnen worden ingevuld bij algemene maatregel van bestuur.

2. Aandachtspunten & Zorgpunten

Naast de positieve houding van Brink's t.a.v. het wetsvoorstel in algemene zin en de specifieke zaken hierboven benoemd, vraagt Brink's aandacht voor de volgende zaken:

A. Open infrastructuur en tariefregulering

Hoewel Brink's voorstander is van een open infrastructuur waarbij toegang en gebruik van contant geld zo breed mogelijk wordt gefaciliteerd, wil Brink's graag het volgende onder de aandacht brengen.

De wetgeving stelt dat de chartale basisinfrastructuur voor storten tegen redelijke en niet-discriminerende voorwaarden en tarieven toegankelijk moet zijn. Tevens wordt gesteld dat het wetsvoorstel banken niet verbiedt om tarieven of voorwaarden aan geldopnames en -stortingen te stellen via andere faciliteiten dan de chartale basisinfrastructuur.

Zorg 1: Verplichting tot aanbieden van stortdienstverlening voor alle banken heeft invloed op de vraag naar waardetransportdienstverlening. Zakelijke klanten van niet-AIR banken die op dit moment geld willen storten maken op dit gebruik van waardetransportdienstverlening. Indien deze klanten straks gebruik kunnen gaan maken van de Geldmaat infrastructuur heeft dit negatieve consequenties voor de vraag naar waardetransportdienstverlening.

Zorg 2: Tariefregulering via een tariefplafond van de stortdienstverlening voor de basis chartale infrastructuur heeft potentieel impact op de attractiviteit van waardetransportdienstverlening. De stortdienstverlening van de AIR (ABN-AMRO – ING – Rabobank) banken die via Geldmaat (hierna Geldmaat stortdiensten) wordt aangeboden concurreert met waardetransportdienstverlening. Zij zijn substituten voor elkaar. Het tariefplafond voor de Geldmaat stortdienstverlening creëert daarmee potentieel een situatie waarbij de werkelijke kosten(-ontwikkeling) niet tot uiting komen in de tarieven naar de zakelijke gebruiker. Dit heeft dan mogelijk een marktverstorende werking op de waardetransportdienstverlening.

Zorg 3: Tariefregulering voor stortdiensten beperkt mogelijkheden tot ketenoptimalisatie. Een belangrijk middel om de chartale keten efficiënt en kwalitatief hoogwaardig in te regelen, is sturing van de vraag naar stortdienstverlening. De methode die wij hiervoor nodig achten is sturing naar het -actuele-, voor de gebruiker meest ideale product door middel van het geven van (prijs) incentives.

Zorg 4: Het voornemen in het wetsvoorstel dat er geen verbod wordt opgelegd aan banken om tarieven of voorwaarden aan geldopnames en -stortingen te stellen via andere faciliteiten dan de chartale basisinfrastructuur. Deze maatregel conflicteert potentieel met de noodzaak om via innovaties de kwaliteit en de kosten van de chartale keten te optimaliseren.

Met betrekking tot geldopnames en meer in algemene zin kan het niet zo zijn dat middels deze basisinfrastructuur en gestelde kaders t.a.v. tarifering een ongelijk speelveld wordt gecreëerd. Een speelveld waarbij "andere faciliteiten", die mogelijk wel degelijk bijdragen aan de achterliggende doelstelling om contant geld bereikbaar, betaalbaar, beschikbaar en bruikbaar te houden, *maar niet tot de basisinfrastructuur worden gerekend*, op commerciële gronden buiten spel kunnen worden gezet.

B. Acceptatie

Het Memorie van Toelichting stelt:
"*De Europese Commissie heeft in juni 2023 een voorstel gedaan voor een verordening met onder meer een acceptatieplicht voor contant geld. Ter voorkoming van interferentie bevat het voorstel voor de Wet chartaal betalingsverkeer geen maatregelen over de acceptatie van contant geld.*"

Brink's is van mening dat de Wet chartaal betalingsverkeer wel een uitspraak zou moeten bevatten t.a.v. de acceptatieplicht van contant geld, onder meer vanwege:

1. Acceptatie is een wezenlijk onderdeel van de cyclus van contant geld; zonder iets te zeggen over acceptatie is de cirkel niet rond. Acceptatieplicht geeft tevens invulling aan het uitgangspunt "Bruikbaar" zoals dat een uitgangspunt is bij het inrichten van een robuuste, toekomst vaste chartale infrastructuur.
2. De voorgenomen wetgeving op Europees niveau, en de daarin opgenomen uitgangspunten t.a.v. acceptatieplicht, is niet definitief. Het Nederlandse kabinet heeft daar zelf in haar reactie een aantal kritische vragen bij gesteld (zie https://zoek.officielebekendmakingen.nl/staatscourant/kst-22112-3765.pdf) en bovendien zichzelf / de overheid als acceptant van contant geld buiten deze verplichting gesteld.

Indien verwezen wordt naar het voorstel door de Europese Commissie (EC), dan verdient het aanbeveling tevens op te nemen hoe met de nog onzekere uitkomst van dit traject wordt omgegaan. Wordt de uitkomst op EC niveau 1:1 overgenomen door NL, ongeacht wat die uitkomst is? Is er daarna nog ruimte voor aanpassingen? En wordt er een termijn vastgesteld waarop de EC wetgeving definitief dient te zijn?

In aanvulling: in België is vanuit hetzelfde Europese vertrekpunt, juist wel vergelijkbare wetgeving aangenomen die het voor handelaars verplicht maakt om contant geld aan te nemen. Zie hiertoe: https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/3665/55K3665001.pdf

C. Chartale basisinfrastructuur en nadere invulling

k. Zoals onder 1j benoemd is Brink's voorstander om de onderliggende diensten van de chartale basisinfrastructuur nader op besluitniveau in te vullen middels algemene maatregelen van bestuur.

Echter willen we hier wel de volgende aandachtspunten bij benoemen:

1. Het is onvoldoende duidelijk of deze wet een verplichting beoogt om via de basisinfrastructuur (Geldmaat) bepaalde afstortdiensten te moeten laten lopen of dat de mogelijkheid wordt opengelaten dat banken met andere front-end of service-partners een vergelijkbare partnership-constructie opzetten.
2. Brink's onderkent het belang van de inhoud van AMvB. Deze bepalen uiteindelijk welke diensten onderdeel zijn van de basis chartale dienstverlening en tegen welke eisen deze dienen te worden geleverd. Gezien de positie van Brink's in de uitvoering van de chartale dienstverlening is het voor Brink's van belang om direct deel te nemen aan de inhoudelijke gesprekken over de Algemene Maatregelen van Bestuur.

D. Spanningsveld doelen Wetgeving chartaal betalingsverkeer versus invloed van anti-witwasregels (Wwft)

De achterliggende gedachte van de Wet chartaal betalingsverkeer is dat contant geld breed publiekelijk beschikbaar en bruikbaar blijft. Daarvoor is in veel gevallen een bankrekening nodig, met een betaalpas bijvoorbeeld voor het opnemen van contant geld van de eigen rekening via een ATM. Onder invloed van Wwft beperken banken de toegang tot een bankrekening, en/of het gebruik van contant geld.

De European Banking Authority onderkent het belang van financiële inclusie en heeft ook aparte rapporten gemaakt rond het onderwerp de-risking: het afwijzen van klanten met te hoog risico. Contant geld wordt in dat verband als indicator gezien. De EBA ziet genoeg mogelijkheden voor banken om niet a priori de rekening of betaalvoorzieningen te weigeren.

Mede gezien de adviezen van de European Banking Authority zou verduidelijkt moeten worden in de Memorie van Toelichting dat de tekst in artikel 267l niet de bedoeling heeft te legitimeren dat de bank een klant de toegang tot de diensten weigert.

E. Opnemen van het recht op een zakelijke betaalrekening in deel 4 van de Wwft bij de basisbetaalrekening plicht

In het verlengde van bovenstaand punt D: In Nederland onderkent de rechtspraak dat het hebben van een betaalrekening een randvoorwaarde is voor het kunnen functioneren in de samenleving. Reden hiervoor is dat steeds vaker bij de rechter blijkt dat banken een betaalrekening van hun zakelijke klanten opzeggen (of niet verstrekken) juist vanwege het gebruik van contant geld, terwijl dit een gewoon betaalmiddel is.

Het verdient de aanbeveling om in de Wet chartaal betalingsverkeer ook het recht op een basisbetaalrekening op te nemen voor bedrijven en organisaties, met daaronder begrepen de mogelijkheid om contante stortingen te kunnen uitvoeren.

F. Rol van Overheid

De rol van gemeentes en publieke diensten bij het bevorderen van de acceptatie van contant geld en het in stand houden van de chartale basisinfrastructuur blijft onderbelicht, zeker gezien de eerdere parlementaire discussies en toezeggingen.

Op 27 maart 2019 informeerde de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de Tweede Kamer per brief dat gemeentes geen pin-only beleid moeten voeren. Het zou aansluiten bij de doelstelling van de wet om deze toezegging te verbreden en onderdeel van de wet te maken.

G. Conversie-voorzieningen

Er is in het wetsvoorstel weinig aandacht voor innovatieve 'conversie-voorzieningen' die ertoe kunnen bijdragen om de toegang en het gebruik van contant geld op proportionele manier mogelijk te maken.

De formulering van diensten in het wetsvoorstel is op dit moment weinig specifiek en wijst vooral op de diensten die in het Convenant Contant Geld met name genoemd zijn.

De acceptatie van contant geld en het bevorderen van de inclusiviteit is echter ook gebaat bij innovatieve toepassingen zoals bijvoorbeeld de 'Betaalzuil' die Brink's aanbiedt aan de Politie en Koninklijke Marechaussee. Het is een geïntegreerde voorziening die het klanten ook mogelijk maakt met contant geld een openstaande rekening te voldoen.

Bedacht moet worden dat de realisatie van dit soort front-end innovaties op dit moment deels geremd wordt doordat bij de inrichting ervan een financiële instelling met vergunning moet besluiten verwerkings- en rekeningfaciliteiten ter beschikking te stellen, zodat de chartale of girale dienst binnen de kaders van de toepasselijke financiële regelgeving kan worden vormgegeven.

In de praktijk blijkt echter vaker dat de grote zorg om risico's rond contant geld ertoe leidt dat voor deze innovatoren de samenwerking met banken, ten behoeve van het compliant inrichten van de geldprocessen, permanent onder druk staat.

Het ACM-rapport Fintechs in het betalingsverkeer: het risico van uitsluiting (2017), geeft aan dat inderdaad denkbaar is dat financiële instellingen door hun centrale positie als gereguleerde instelling een zekere macht hebben over de front-end providers.

H. Kosten

De inschatting van kosten voortvloeiend uit deze wet verdient naar het oordeel van Brink's nader onderzoek en onderbouwing. In het Memorie van Toelichting is aangegeven dat diensten en de kwaliteitseisen van, en verplichtingen volgend uit deze diensten, middels algemene maatregel van bestuur op een later tijdstip worden uitgewerkt. Een precieze inschatting van de daadwerkelijke

lasten en kosten die daaruit volgen zal bij het opstellen van deze lagere regelgeving moeten worden meegenomen.

Ten slotte
Brink's is ervan overtuigd dat er nog veel verbeterpotentieel is binnen de Nederlandse chartale infrastructuur, op het vlak van bruikbaarheid, beschikbaarheid, bereikbaarheid en betaalbaarheid en zal zich hier ook blijvend voor inzetten.

Als (mede)ondertekenaar van het bestaande Convenant Contant Geld en de Living Will is Brink's voorstander om de daarin gemaakte afspraken een wettelijk kader te geven en daarmee de continuïteit van de chartale dienstverlening in Nederland ook op langere termijn nog nadrukkelijker te borgen.

Wij zijn uiteraard graag bereid om samen met DNB en het Ministerie van Financiën onze ideeën nader toe te lichten en onze standpunten zoals verwoord in dit document in constructief overleg te bespreken.